

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
Уманського ліцею №1
Уманської міської ради
Черкаської області
Протокол №1 від 25.08.2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
Уманського ліцею №1
Уманської міської ради
Черкаської області
Ігор ОПАЦЬКИЙ
Наказ №118 від 25.08.2026 р.



ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання та протидію насильству та жорстокому поведженню з дітьми
Уманського ліцею №1 Уманської міської ради Черкаської області

I. Загальні положення

1. Це Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми Уманського ліцею №1 Уманської міської ради Черкаської області (далі Положення) спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення в Уманському ліцеї №1 Уманської міської ради Черкаської області (далі УЛ №1 Уманської міської ради) середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми в УЛ №1 Уманської міської ради, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

2. Положення розроблено відповідно до:

Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658;

Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513;

Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 року № 585;

Порядку застосування заходів виховного впливу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року за № 112/34395 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 16 червня 2026 року № 936).

Порядку реагування на випадки булінгу (цькування), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 28 грудня 2019 року № 1646 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 18 червня 2026 року № 961)

3. Працівники УЛ №1 Уманської міської ради повинні бути ознайомлені з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми Уманського ліцею №1 Уманської міської ради Черкаської області та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною.

4. Завданнями Положення є:

запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

формування у працівників УЛ №1 Уманської міської ради відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;

забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

5. З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в УЛ №1 Уманської міської ради забезпечується впровадження таких основних заходів:

1) превентивні заходи:

затвердження Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1;

затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2;

затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3;

інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності суб'єкта роботи з дітьми та молоддю, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;

врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників УЛ №1 Уманської міської ради з дітьми та молоддю;

2) заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;

оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у суб'єкті роботи з дітьми та молоддю (далі - повідомлення);

3) заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників суб'єкта роботи з дітьми та молоддю та інших фахівців, які контактують з дітьми;

організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);

залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);

4) заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);

збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);

аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

5) заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

6. Директор УЛ №1 Уманської міської ради:

затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми з урахуванням Типової програми, є відповідальним за реалізацію Положення, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням, у якому обов'язково визначаються суб'єкти виконання Положення (адміністрація, волонтери, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із дітьми), до кого застосовується Типова програма, вимоги щодо політики найму працівників УЛ №1 Уманської міської ради, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимоги щодо навчання персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);

забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників УЛ №1 Уманської міської ради, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми УЛ №1 Уманської міської ради до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи УЛ №1 Уманської міської ради з дітьми та молоддю;

розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;

невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;

забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників УЛ №1 Уманської міської ради з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;

взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми;

визначає відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

7. Працівники УЛ №1 Уманської міської ради, а саме педагогічні та **технічні**, у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язані:

вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;

надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

невідкладно звернутися до органів Національної поліції, повідомити директору УЛ №1 Уманської міської ради, батькам або іншим законним представникам дитини у паперовій або електронній формі, крім випадків, коли керівник освітнього закладу, батьки або інші законні представники є кривдниками дитини.

8. Адміністрація УЛ №1 Уманської міської ради забезпечує функціонування механізму подання та отримання повідомлень, який передбачатиме:

інформування здобувачів освіти та їх батьків, працівників УЛ №1 Уманської міської ради про їх обов'язок повідомляти про випадки насильства, зокрема булінгу (цькування), з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

забезпечення функціонування різних способів подання та отримання повідомлень про можливі випадки насильства (письмове повідомлення, усна заява, телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення. Обов'язково усна заява, телефонний зв'язок щодо повідомлення про насильство та жорстоке поводження з дітьми забезпечується наступною письмовою заявою.

9. З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми директор УЛ №1 Уманської міської ради забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників УЛ №1 Уманської міської ради, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження. Проявами, які можуть свідчити про випадок насильства, зокрема, є:

замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;

неврівноважена поведінка;

агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;

різка зміна звичної для дитини поведінки;

уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;

відлюдкуватість, уникнення спілкування;

ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;

занижена самооцінка, наявність почуття провини;

поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;

демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;

схильність до пропуску навчальних занять;

відмова відвідувати заклад освіти;

депресивні стани;

аутоагресія (самоушкодження);

суїцидальні прояви;

явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);

намагання приховати травми та обставини їх отримання;

скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття;

вимагання особистих речей, їжі, грошей;

пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення інформації сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

фото-, відео- та аудіоматеріали образливого змісту, фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;

поширення інформації з метою заподіяння шкоди.

10. Про наявність ознак насильства може свідчити вчинення будь-кого умисного діяння, що вчиняється всупереч волі, бажання, без згоди постраждалої особи та порушує її права, свободи, законні інтереси та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків, зокрема:

позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх та інших послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, поширення фото-, відео- та аудіоматеріалів знущань, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

будь-яка небажана форма вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток, фото-, відео- та аудіоматеріалів сексуального (інтимного) змісту;

будь-які небажані фізичні дії, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

11. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення насильства особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу.

Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два і більше разів протягом 12 місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок насильства або з дня вчинення першого насильства (незалежно від наявності повідомлення та/або реєстрації повідомлення про перший випадок насильства).

12 У випадку виявлення насильства та/або жорстокого поводження з дитиною з боку директора УЛ №1 Уманської міської ради:

батьки, інші законні представники дитини або свідки цього випадку повинні повідомити засновнику суб'єкта (Уманську міську раду) або відповідному органу управління (Управлінню освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради), якому підпорядковується суб'єкт;

Уманська міська рада або Управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради забезпечує виконання завдань і функцій, передбачених для керівника закладу освіти.

13. Відповідно до статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведене опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

II. Повідомлення про можливий випадок насильства

1. Будь-який працівник закладу освіти, здобувач освіти, інший учасник освітнього процесу, який помітив прояви, які можуть свідчити про випадок насильства, чи виявив ознаки насильства стосовно учасника колективу, повинен повідомити про це директора ліцею.

Таке повідомлення може бути подане в усній або письмовій формі, у тому числі анонімно.

У разі якщо у вчиненні насильства підозрюється керівник закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу освіти (Уманська міська рада) або управлінню освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради, якому підпорядковується заклад освіти.

Уманська міська рада або управління освіти та гуманітарної політики Уманської міської ради у разі надходження повідомлення стосовно керівника закладу освіти забезпечує виконання завдань і функцій, передбачених для керівника ліцею, пунктом 12 розділу 1 цього Положення

2. Кожне повідомлення, що надійшло до керівника закладу освіти, реєструється у день його надходження у спосіб, визначений закладом освіти (пункт 8 абзац 3 розділу 1).

Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час, що визначені відповідно до закону, його реєстрація відбувається в перший за ним робочий день.

3. Протягом однієї доби з дня реєстрації повідомлення керівник закладу освіти зобов'язаний його розглянути.

4. У разі виявлення ознак насильства, визначених пунктом 10 розділу 1 цього Положення, директор зобов'язаний:

1) невідкладно (у строк, що не перевищує трьох годин з часу виявлення ознак насильства):

вжити заходів для припинення насильства та унеможливлення повторного вчинення насильства;

повідомити про це батьків дитини (крім випадку, коли кривдниками дитини є батьки);

письмово повідомити уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей за місцем розташування закладу освіти з одночасним інформуванням про це територіального органу Національної соціальної сервісної служби України, Державної служби у справах дітей;

за потреби викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;

2) не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення скликати засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія).

У разі виявлення ознак домашнього насильства керівник керується законодавством про запобігання та протидію домашньому насильству.

5. У разі не виявлення ознак насильства, визначених пунктом 9 розділу I цього Положення, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства, після чого вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

III. Порядок формування і затвердження складу комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія), регламент роботи, мета, завдання, принципи діяльності, права і обов'язки членів комісії

1. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

Склад комісії формується з урахуванням її основних завдань та затверджується керівником суб'єкта.

Склад комісії не може бути менше п'яти осіб. До нього входять голова, заступник голови, секретар та члени комісії.

До складу комісії входять працівники ліцею, зокрема педагогічні (науково-педагогічні) працівники, практичний психолог та соціальний педагог, а також представники служби у справах дітей за місцем розташування суб'єкта та надавача соціальних послуг, уповноваженого підрозділу органу Національної поліції (за згодою). До складу комісії не може входити працівник ліцею, щодо якого надійшло повідомлення.

Член комісії, щодо якого надійшло повідомлення, виключається із складу комісії.

Кожен член комісії повинен не допускати конфлікту інтересів під час виконання своїх обов'язків. У разі виявлення конфлікту інтересів член комісії зобов'язаний негайно письмово повідомити про це голову комісії. У разі виявлення конфлікту інтересів голови комісії він має утриматися від участі в опрацюванні відповідного повідомлення, письмово повідомивши

заступнику голови комісії. У такому разі функції голови комісії виконує заступник голови комісії.

2. Головою комісії є директор УЛ №1 Уманської міської ради.

Головою комісії не може бути директор ліцею, щодо якого надійшло повідомлення.

Голова комісії:

організовує роботу комісії;

визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії;

забезпечує дотримання строків та процедур;

визначає порядок денний і перелік питань, що підлягають розгляду;

забезпечує моніторинг ефективності заходів реагування.

У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник.

У разі відсутності голови комісії та його заступника обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією під час засідання за поданням її секретаря.

У разі встановлення під час діяльності комісії факту вчинення головою комісії насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, голова комісії підлягає негайному виключенню із складу комісії. Виконання обов'язків голови комісії у такому випадку виконує його заступник.

3. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається під час засідання за поданням голови комісії або його заступника.

4. Член комісії має право:

ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, брати участь у їх перевірці;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;

висловлювати окрему думку усно або письмово;

вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

5. Член комісії зобов'язаний:

особисто брати участь у роботі комісії;

не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

брати участь у голосуванні.

6. Метою діяльності комісії є:

запобігання випадкам насильства та жорстокого поводження з дітьми під час провадження діяльності суб'єкта;

з'ясування причин, які призвели до випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, та вжиття заходів для усунення таких причин.

7. Діяльність комісії провадиться з дотриманням принципів:

законності;

верховенства права;

забезпечення найкращих інтересів дитини;

поваги та дотримання прав і свобод людини;

неупередженого ставлення;

відкритості та прозорості;

конфіденційності та захисту персональних даних;

невідкладного реагування;

комплексного підходу до розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;

нетерпимості насильства та жорстокого поводження з дитиною та визнання його суспільної небезпеки.

Комісія у своїй діяльності керується Законами України “Про інформацію”, “Про захист персональних даних”, “Про охорону дитинства”, “Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей”, постановами Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 “Питання діяльності органів опіки та піклування, пов’язаної із захистом прав дитини” (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561), від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779) та іншими актами законодавства.

8. До завдань комісії належать:

збір інформації щодо обставин випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, зокрема пояснень сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною; опрацювання повідомлень, аналіз зібраної інформації щодо обставин, зазначених у повідомленні;

оцінка потреб осіб, які є стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, в соціальних та психолого-педагогічних послугах і забезпечення таких послуг;

надання рекомендацій щодо добровільного проходження особами, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, відповідної програми для таких осіб;

підготовка пропозицій щодо внесення змін до положення про запобігання та протидію насильству та/або жорстокому поводженню з дітьми;

здійснення моніторингу виконання рекомендацій комісії і надання відповідної інформації службі у справах дітей за місцем розташування суб’єкта;

розгляд висновків практичного психолога та соціального педагога або інших експертних висновків, що мають значення для об’єктивного розгляду заяви у разі їх надходження від батьків або інших законних представників дитини.

Комісія має право:

оцінювати потреби сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, зокрема із залученням фахівців служби у справах дітей та надавача соціальних послуг;

рекомендувати особам, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, проходження відповідної програми для таких осіб;

визначати причини насильства та/або жорстокого поводження, а також необхідні заходи для усунення таких причин;

здійснювати моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, заходів впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

надавати рекомендації для працівників суб’єкта щодо доцільних методів здійснення заходів з дітьми, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;

надавати рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

9. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться очно, а в разі потреби - дистанційно чи у змішаному форматі, коли частина членів комісії беруть участь у її роботі дистанційно.

Дату, час, місце і формат проведення засідання комісії визначає її голова, за відсутності голови комісії - його заступник.

10. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

11. Секретар комісії не пізніше ніж за добу повідомляє членам комісії, а також іншим заінтересованим особам про порядок денний запланованого засідання, дату, час, місце і форму його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронній або паперовій формі.

12. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії. За відсутності голови комісії вирішальним є голос його заступника.

13. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком 4.

14. До участі у засіданні комісії можуть залучатися батьки або інші законні представники дитини (за згодою), крім випадків, коли вони є кривдниками дитини, а також особи, які стали свідками випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватися принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право: ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії; ставити питання по суті розгляду;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

15. Голова комісії доводить до відома зацікавлених осіб та Державної служби у справах дітей рішення комісії згідно із протоколом засідання та здійснює контроль за його виконанням.

16. Строк опрацювання комісією повідомлень та виконання нею своїх завдань не має перевищувати 10 робочих днів із дня їх отримання керівником суб'єкта.

Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили, і не є метою чи завданням комісії.

Рішення комісії приймаються з обов'язковим дотриманням принципу найкращих інтересів дитини. Комісія зобов'язана забезпечити право дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості.

Вислуховування дитини на засіданні комісії здійснюється безпосередньо у присутності батьків або їхніх представників та за участю практичного психолога або соціального педагога. Батьки можуть надати письмову згоду щодо проведення вислуховування дитини без їхньої участі. Дитина може надати у письмовій формі інформацію про факт(и) насильства або іншу відому інформацію.

Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції підлягають обов'язковій фіксації в матеріалах розгляду.

IV. Запобігання та протидія насильству, зокрема булінгу (цькуванню)

1. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в УЛ №1 Уманської міської ради є постійним системним процесом, спрямованим на:

визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання насильству, зокрема булінгу (цькування), та (або) потенційних ризиків його виникнення;

виявлення проявів і ознак насильства, зокрема булінгу (цькування), та (або) потенційних ризиків його виникнення;

визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів протидії насильству, зокрема булінгу (цькування), та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

2. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в закладі освіти ґрунтується на принципах:

найкращих інтересів дитини як найвищого пріоритету;

недискримінації за будь-якими ознаками;

ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;

партнерства та підтримки між педагогічним (науково-педагогічним) колективом закладу освіти і батьками (іншими законними представниками) дитини;

особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;

розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;

гендерної рівності;

участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

3. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в ліцеї спрямована на:

створення безпечного і здорового освітнього середовища в закладі освіти;

визначення стану, причин і передумов поширення в закладі освіти насильства, зокрема булінгу (цькування);

підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про насильство, зокрема булінг (цькування);

формування в учасників колективу ненасильницьких моделей поведінки, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації, у тому числі шляхом залучення органів учнівського самоврядування до реалізації превентивних заходів із запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню);

заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню).

4. Адміністрація УЛ №1 Уманської міської ради, у співпраці з інспектором СОБ, інспекторами відділу ювенальної превенції Уманського РУП, забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі - інформування), що передбачає такі напрями (теми):

розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;

методи профілактики булінгу серед дітей;

використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;

надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;

порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;

дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;

алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

5. Психологічна служба УЛ №1 Уманської міської ради розробляє та/або поширює інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом:

розміщення на інформаційних стендах у приміщенні УЛ №1 Уманської міської ради, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);

надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті УЛ №1 Уманської міської ради та його сторінках у соціальних мережах;

проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

6 Інформування здійснюється шляхом:

проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;

проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;

впровадження занять за типом діяльності суб'єкта роботи з дітьми та молоддю з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;

співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої суб'єктом роботи з дітьми та молоддю, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів

отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

Для проведення інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівників УЛ №1 Уманської міської ради можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

7. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники УЛ №1 Уманської міської ради повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

8. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Якщо за результатами розгляду повідомлення:

виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною, директор/адміністрація УЛ №1 Уманської міської ради аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться адміністрацією УЛ №1 Уманської міської ради із залученням сторін, зокрема дітей.

9. Про невиконання, неналежне виконання УЛ №1 Уманської міської ради повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

V. Порядок застосування заходів виховного впливу

1. Заходи виховного впливу мають забезпечувати корекцію поведінки кривдників, зокрема виправлення деструктивних реакцій та способів поведінки у міжособистісних стосунках. Також заплановані заходи мають забезпечити надання психологічної допомоги та підтримки постраждалій особі і свідкам насильства.

2. Комплекс заходів визначаються та реалізуються таким чином, щоб:

не завдавати додаткової шкоди психологічному стану учасникам колективу;

не допускати повторної травматизації;

забезпечувати право дитини на безпечне освітнє середовище.

3. Застосування заходів, спрямованих на примирення сторін, допускається виключно:

за добровільною згодою постраждалої дитини та її законних представників;

за умови відсутності ризику повторного насильства або шкоди;

з урахуванням висновку практичного психолога (за наявності).

4. Комплекс заходів до учасників колективу визначає комісія.

5. Рішення комісії має містити, зокрема:

мету, конкретні завдання, зміст, методи та форми заходів виховного впливу, психологічної допомоги та підтримки;
критерії визначення співвідношення між запланованими та отриманими результатами; строки та суб'єктів, відповідальних за реалізацію відповідних заходів;
обґрунтування, чому запропоновані заходи відповідають найкращим інтересам кожної залученої дитини.

6. Комісія зобов'язана здійснювати моніторинг ефективності застосування визначених нею заходів та у разі необхідності коригує їх.

7. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними (науково-педагогічними) працівниками закладу освіти, фахівцями служби у справах дітей та центру соціальних служб із залученням необхідних фахівців із надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, в тому числі територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки насильства.

8. Психологічний та соціально-педагогічний супровід застосування заходів виховного впливу здійснюють у межах своїх посадових обов'язків практичний психолог та соціальний педагог (за наявності) закладу освіти, зокрема:

діагностику рівня психологічної безпеки та аналіз її динаміки;
розробку заходів психологічної підтримки постраждалої особи та їх реалізацію із залученням та за згодою батьків або інших законних представників дитини;
розробку заходів психологічної підтримки кривдника та їх реалізацію із залученням та за згодою батьків або інших законних представників дитини;
консультативну допомогу всім учасникам освітнього процесу;
розробку та реалізацію профілактичних заходів.

9. Діти, які вчинили булінг (цькування) або стосовного яких вчинено булінг (цькування), мають право на отримання послуги із соціально-психологічної реабілітації згідно з програмою, затвердженою Мінсоцполітики, зокрема в центрах соціально-психологічної реабілітації дітей, центрах соціальної підтримки дітей та сімей, у інших надавачів соціальних послуг.

Програма для дитини, яка вчинила жорстоке поводження (у тому числі дитини-кривдника та булера), дитини, яка постраждала від жорстокого поводження, може бути частиною послуги із соціально-психологічної реабілітації та має на меті визначення і подолання або мінімізацію складних життєвих обставин дитини, у тому числі факторів, які спричинили поведінку дитини, яка вчинила жорстоке поводження, шляхом формування у неї необхідних життєвих компетенцій.

10. У разі, якщо рішенням суду особу, яка вчинила булінг (цькування), направлено для проходження програми для дітей та інших осіб, які вчинили булінг (цькування), директор ліцею зобов'язаний сприяти проходженню такою дитиною цієї програми.

За відсутності судового рішення про направлення особи, яка вчинила булінг (цькування), комісія може рекомендувати такій особі пройти зазначену програму на добровільній основі, а діти віком до 16 років можуть пройти таку програму за згодою батьків (інших законних представників дитини). Керівник закладу освіти зобов'язаний сприяти проходженню такою особою цієї програми.

11. Комісія може рекомендувати особам, які стали свідками або постраждали від насильства, зокрема булінгу (цькування), проходження Типової програми для дітей та інших осіб, які постраждали від булінгу (цькування) або стали його свідком. Директор ліцею зобов'язаний сприяти проходженню такими особами цієї програми.

ТИПОВА ФОРМА
первинного повідомлення про підозру
на випадок насилъства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(вказати максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насилъства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту;

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

☐ поінформовано відповідальну особу закладу;

☐ поінформовано батьків/інших законних представників;

☐ поінформовано службу у справах дітей;

☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

☐ інше: _____.

(підпис особи, яка заповнює
первинне повідомлення)

(дата)

Додаток 2
до Положення про запобігання та протидію
наси́льству та жорстокому поводженню з дітьми
УЛ №1 Уманської міської ради

ТИПОВА ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації*	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
------------------	--	-----------------------	---------------	-------------------	-------------	-----------------------------

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

☐ так, завжди;

☐ інколи;

☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

☐ з повагою;

☐ байдуже;

☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

☐ так;

☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

☐ так;

☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

* Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.

ПРОТОКОЛ № _____
засідання комісії з розгляду випадків
насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжного центру, дитячого та молодіжного громадського об'єднання, іншого громадського об'єднання, що є суб'єктом молодіжної роботи, у колективі якого перебувають діти/який контактує з дітьми (незалежно від типу і форми власності) (далі — суб'єкт)

_____ 20__ р.

Час: ____ год ____ хв.

Підстава: _____
(від кого і коли надійшло повідомлення)

про випадок насильства та/або жорстокого поводження з дітьми)

(стислий зміст повідомлення)

Присутні:
члени комісії (_____ осіб) згідно з наказом про склад комісії від _____ № _____:

інші особи (_____ осіб):

СЛУХАЛИ:

Затвердження Порядку денного засідання

Розгляд питань Порядку денного засідання *

Ухвалили рішення* про:

потреби осіб, які вчинили насильство та/або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком та/або постраждали від насильства та жорстокого поводження (далі — сторони насильства та/або жорстокого поводження з дитиною), в соціальних та психолого-педагогічних послугах, рекомендації щодо добровільного проходження особами, які вчинили насильство та жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства та/або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб

(опис відповідних послуг та відповідальні за їх надання)

_____;

заходи для усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

(опис заходів та відповідальні за їх виконання)

_____;

заходи впливу щодо сторін насильства та/або жорстокого поводження з дітьми

(опис заходів та відповідальні за їх виконання)

_____;

рекомендації для працівників суб'єкта щодо заходів із сторонами насильства та/або жорстокого поводження з дитиною

(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)

_____;

рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження

(опис рекомендацій і суб'єктів призначення цих рекомендацій)

_____.

Голова комісії

(власне ім'я, прізвище)

Секретар комісії

(власне ім'я, прізвище)

* Розділ доповнюється окремими сторінками.